

สรุปความรู้การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง “การจัดทำแผนการจัดการความรู้ ปีงบประมาณ 2556-2559”

วันพุธที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 เวลา 8.30 น. - 16.30 น.

ณ ห้องประชุมปริติ พนมยงค์ ชั้น 3 อาคารโคมบริหาร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดนุพันธ์ วิสุวรรณ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ บรรยายเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการความรู้ สรุปความรู้ดังนี้

Concept การจัดการความรู้

ปัจจุบันเป็นยุคของการแข่งขัน องค์กรที่จะอยู่รอดได้ต้องสามารถสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขัน โดยการสร้างสินทรัพย์ ได้แก่ ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ความสามารถทางเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และการสร้างวงจรของการเรียนรู้ ประกอบด้วย การค้นหา การสร้าง การรวบรวม การจัดเก็บ เผยแพร่ ถ่ายทอด แบ่งปัน และการใช้ความรู้ เพื่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขันมากที่สุด วงจรการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้เอง ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น ซึ่งจะพัฒนาองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในที่สุด

ประเภทความรู้ในองค์กร แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ความรู้โดยนัย (Tactic หรือ Implicit Knowledge) เป็นความรู้ที่ไม่เป็นทางการสามารถถ่ายทอดได้
2. ความรู้ที่ปรากฏ (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่อยู่ในรูปสารสนเทศที่มีการจัดทำอย่างเป็นระบบเพื่อใช้ในการถ่ายทอดแก่บุคคลอื่น
3. ความรู้ที่เกิดจากวัฒนธรรม (Culture Knowledge) เป็นแนวปฏิบัติที่เกิดจากการพัฒนาความเชื่อและความศรัทธาร่วมกันในองค์กร รวมถึงสภาพแวดล้อมขององค์กร

การจัดการความรู้ มีองค์ประกอบหลักดังนี้

1. บุคลากร คือ ผู้รับผิดชอบการจัดการความรู้และผู้นำความรู้ไปใช้ประโยชน์
2. การจัดการ คือ การจัดการเพื่อการนำความรู้จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้ใช้ความรู้และทำให้เกิดประโยชน์
3. เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือในการสืบค้น จัดเก็บ แลกเปลี่ยน และช่วยให้การนำความรู้ไปใช้สะดวกมากขึ้น

กระบวนการจัดการความรู้ มีดังนี้

1. การค้นหาความรู้ที่จำเป็นในองค์กร
2. การสร้างและการแสวงหาความรู้
3. การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ
4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้
5. การเข้าถึงความรู้
6. การแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้
7. การเรียนรู้

เครื่องมือในการจัดการความรู้ในองค์กร มีดังนี้

1. เครื่องมือสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูล ได้แก่ เอกสาร การเล่าเรื่อง และฐานความรู้
2. เครื่องมือสนับสนุนการถ่ายทอดข้อมูล ได้แก่ การจัดตั้งทีมข้ามสายงาน การจัดกิจกรรมกลุ่ม การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การสร้างระบบพี่เลี้ยง การสับเปลี่ยนงาน การยืมตัวบุคคลช่วยงาน การจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้

องค์การแห่งการเรียนรู้ ต้องมีทักษะ 7 ด้าน ดังนี้

1. การเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีตของตนเอง
2. การเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีตของผู้อื่น
3. การสร้างความรู้จากการทดลองศึกษาแนวทางปฏิบัติใหม่ๆ
4. การนำความรู้จากการฝึกอบรมมาประยุกต์ใช้
5. การนำสิ่งที่เรียนรู้มาใช้แก้ปัญหาและพัฒนางานอย่างเป็นระบบ
6. การถ่ายทอดความรู้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพทั่วทั้งองค์กร
7. สามารถวัดผลลัพธ์ และจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในองค์กรได้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพ.วรรษา เปาอินทร์ ผู้อำนวยการการจัดการความรู้ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สรุปความรู้ดังนี้

คณะฯ มีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ของคณะฯ ข้อ 4 ว่าด้วยเรื่องการพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และมีระบบการบริหารจัดการที่ดี มีศักยภาพเป็นเลิศและทันสมัย ซึ่งถือเป็นเป้าประสงค์หลักของการจัดการความรู้ของคณะฯ โดยคณะฯ มีกระบวนการปลูกฝังทางความคิดด้านการจัดการความรู้ของคณะฯ ดังนี้

1. การเตรียมการและจัดการการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม	2. การสื่อสาร
3. กระบวนการและเครื่องมือ	4. การฝึกอบรมและการเรียนรู้
5. การวัดผล	6. การยกย่องชมเชยและให้รางวัล

โดยกระบวนการดังกล่าวต้องผ่านการเตรียมการและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นคือ ความไม่ชัดเจน ความไม่เชื่อมโยงกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ในการกำหนดเป้าหมายของการจัดการ ความรู้ ประกอบกับผู้บริหารระดับสูงขององค์กรไม่มีความรู้ความเข้าใจ และยังไม่มีการสร้างระบบที่เอื้อต่อการสนับสนุน เพื่อป้องกันความเสี่ยงดังกล่าวคณะฯ ได้กำหนดบทบาทหน้าที่และกลุ่มเป้าหมายนำร่องของคณะฯ ได้แก่ กลุ่มนักวิชาการสายสนับสนุนและเจ้าหน้าที่ ลูกจ้างสายบริการ กิจกรรมการจัดการความรู้ของคณะฯ แบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 เตรียมความพร้อม เติบโตความรู้ ระยะที่ 2 แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างทีมงาน ระยะที่ 3 สร้างคลังความรู้และผลิตผลขององค์กร ระยะที่ 4 ขยายขอบเขตและเครือข่าย กิจกรรมดังกล่าว ก่อให้เกิดการระดมสมอง การกำหนดประเด็นที่ควรพัฒนา การจัดตั้งทีมงานเครือข่ายข้ามสายงาน การกำหนดให้ทุกทีม วางแผน แก้ปัญหา ทำงานร่วมกัน พร้อมกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การพัฒนาด้านการจัดการความรู้

ปี พ.ศ. 2554-2555 เน้นแผน PDCA โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มอาจารย์ที่เน้นการสอนและวิจัย มีแผนกิจกรรม เก็บเกี่ยวผล นำผลมาปรับปรุงงานสอนและงานวิจัย นอกจากนี้ มีการนำระบบเทคโนโลยี มาใช้ในการจัดการความรู้ เช่น Intranet, TU E-office, Electronic book เพื่อเป็นช่องทางสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ และมีการจัดทำ Website TU-Med www.med.tu.ac.th/webblog เป็นคลังความรู้และเผยแพร่ความรู้ แก่บุคลากรของคณะฯ และผู้สนใจทั่วไป

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญ ซึ่งจะนำมาซึ่งการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานทั้งเรื่องบุคคล เวลา งบประมาณ ประกอบกับบุคลากรของคณะฯ ส่วนใหญ่มีอายุไม่มาก จึงยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย และให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่

บทสรุปทบทวนตามองค์ประกอบกิจกรรมการจัดการความรู้ของคณะฯ

1. การบ่งชี้ความรู้ มีการระบุประเด็นความรู้ว่าเป็นแหล่งความรู้ทั้งภายในและภายนอก เช่น ข่าว ข้อมูลในรูปแบบสารสนเทศ ผู้รู้ที่สอดคล้องกับนโยบาย ขอบเขตและเป้าหมายขององค์กร

2. การสร้างและแสวงหาความรู้ มีการรวบรวมความรู้ใหม่ รักษาความรู้เดิม และกรองความรู้ที่ไม่ใช่
ออกจากแหล่งรวบรวม
3. การจัดหมวดหมู่ความรู้ให้เป็นระบบ การคิดวิเคราะห์และคัดแยกความรู้เป็นกลุ่มประเด็นให้ง่ายต่อ
การเข้าถึงอย่างมีขั้นตอน
4. การประมวลและกลั่นกรองความรู้ โดยการสร้างระบบบรรณานุกรมคลังความรู้เป็นการปรับปรุงให้
ความรู้มีรูปแบบมาตรฐาน ไม่ซ้ำซ้อน มีความสมบูรณ์ มีความถูกต้องน่าเชื่อถือ
5. การจัดการเข้าถึงความรู้ เป็นการสร้างคลังความรู้และแหล่งเผยแพร่ความรู้ที่สามารถเข้าถึงได้ทุกที่
ทุกเวลา
6. การจัดการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นการนำความรู้เข้าสู่เวทีแลกเปลี่ยนที่มีฐานความรู้หรือ
ฐานข้อมูลรองรับให้ง่ายต่อการเข้าถึงและสืบค้น แต่ในวิธีดังกล่าวนี้ก็มีอุปสรรค คือ ความรู้ไม่เพียงพอ ระดับ
ความรู้ไม่เท่ากัน ความเห็นไม่หลากหลาย
7. การสร้างกลไกการเรียนรู้ต่อเนื่อง คือ การใช้ความรู้เป็นส่วนหนึ่งของงานเป็นวงจรความรู้ที่มีการ
เรียนรู้และพัฒนาให้เกิดประสบการณ์ใหม่อยู่เสมอ และจะนำไปสู่ความเป็นชุมชนนักปฏิบัติ (CoP)

.....

จัดทำโดย นางสาววิภาดา วิภาวิน